ئەنسارلار

ئېنىقلىما:

«ئەنسارلار» ئىرقچى باتىنى پىرقە بولۇپ، ئاتمىشىنچى يىللاردا (20 ـ ئەسىر ـ ت) ئامېرىكا قوشما شىتاتلىرىدىكى نېگىرلار ئارىسىدا ئوتتۇرىغا چىققان ۋە پائالىيەت كۆچىگە قاراپ كانادا، ئوتتۇرا ۋە جەنۇبىي ئامېرىكىلارغىچە تارقالغان. بۇ ھەرىكەت ئۆزىنىڭ ئىسلامغا، سۇدانىدىكى مەھدىيچىلارغا مەنسۇپ ئىكەنلىكىنى دەۋا قىلسىمۇ، ئەقىدىسى خىرىستىيان، يەھۇدىي، بۇددىست ۋە ئىسلام ئەقىدىلىرى بىلەن ئارىلىشىپ كەتكەن.

قورۇلۇشى ۋە ئاساسلىق كىشىلىرى:

◈ بۇ پىرقىنىڭ قۇرغۇچىسى دۋايت يورك 1935 ـ يىلى نيۇيورك شەھرىدە دۇنياغا كەلگەن. زەھەرلىك چېكىملىك سەۋەبىدىن ھاياتىنىڭ بىر مەزگىلىنى تۈرمىدە ئۆتكۈزگەن. ئۇ تۈرمىدا ئىسلام پرىنسىپلىرى بىلەن تونۇشقان، خىرىستىيان، يەھۇدىي ۋە باشقا دىن ۋە پىرقىلەرنى ئۆگەنگەن. 60 ـ يىللارنىڭ باشلىرىدا تۈرمىدىن قويۇپ بېرىلگەندىن كېيىن، نيۇيورك شەھرىنىڭ بىروكلىين مەھەللىسى، ستايت ستىرىيت مەسچىتىدە مۇسۇلمان بولغان ۋە ئۆزى ئىسا ئابدۇللاھ دېگەن ئىسمىنى قوللانغان. ئامېرىكىدىكى ئىجتىمائىي ۋەزىيەت ئېنىرگىيىسىنى ئۆز دەۋرىدىكى مىللىي تۇيغۇلاردىن ئالاتتى. ئىسامۇ نيۇيورك ئەتراپىدىكى نېگىر ياشلارنى ئىسلامغا چاقىرىشقا باشلىغان. مىللىي خاھىشى ئېغىر بۇ چاقىرىقتا ئۇ، ئىنجىل ۋە قۇرئان كەرىمنىڭ نەسلىرىنى تەۋىل قىلىشقا تايانغان. پىرقىسىگە بىر لوگو قوللانغان بولۇپ، ئۇنىڭغا بىر ھىلالنى، ھىلالنىڭ ئىچىگە داۋۇد يۇلتۇزىنى، ئۇنىڭ ئىچىگە پىرئەۋننىڭ كىرىسىنى ئورۇنلاشتۇرغان. باشتا پىرقىسىنى «ساغلام سۇفىي ئەنسارلىرى» دەپ ئاتىغان، مەلۇم مەزگىلدىن كېيىن، پىرقىسىنىڭ ئىسمىنى سۇدان ۋە مىسىردىكى نەۋبە قەبىلىسىگە مەنسۇپلىقى ۋە مىللىي يۈزلىنىشىنى تېخىمۇ كۈچلۈك ئىپادىلەپ «نوبىيانلار» دەپ ئۆزگەرتكەن. بىر مەزگىلدىن كېيىن، ئىسمىنى تەكرار ئۆزگەرتىپ «ئەنسارۇللاھ جەمئىيىتى» دەپ ئاتىغان ۋە دەسلەپتە ئەگەشكۈچىلىرىنىڭ سول قولىقىغا كىچىك سۆڭەك پارچىسى ئېسىشىنى، غەربىي ئافرىقىدىن كەلتۈرۈلگەن قارا دوپپا ۋە كىيىم كىيىشىنى تاڭغان. ئارقىدىن كېيىنىشنى بورۇنغا كۆمۈش ھالقا ئېسىش، باشقا سەللە ئوراش بىلەن سودانىنىڭ كىيىمىنى كىيىشكە ئۆزگەرتكەن.

www.munber.org

◈ ئىجتىمائىي ۋە ئىقتىسادىي تۈزۈم:

- ئىسا ئەگەشكۈچىلىرىنىڭ كوللىكتىپ تۇرالغۇدا تۇرۇشىنى شەرت قىلغان، ئاياللار ئايرىم، ئەرلەر ئايرىم خانىلارغا، باللار يەنە ئايرىم بىر خانىگە توپلىنىدىغان ۋەزىيەتنى شەكىللەندۈرگەن. ئاياللارنىڭ خانىسى تەرەپتە ئەر - خوتۇنلارنىڭ نۆۋەت بىلەن جىنسىي مۇناسىۋەت ئۆتكۈزۈشى ئۈچۈن بىر ياتاق ئاجرىتىپ، ئۇنى «يېشىل خانە» دەپ ئاتىغان. پىرقە ئاياللىرى بىلەن خانىلىرىدا ئەركىن ئارىلىشىشىغا بولىدىغان بىرلا كىشى ئىسا ئىدى. باشقىلارنىڭ ئاياللىرى بىلەن بىرگە بولۇشى، ئۇنىلىغان ئاياللارنىڭ بىرلا ۋاقىتتا ئۇنىڭدىن ھامىلدار قىلىشى سەۋەپلىك بۇ پىرقىدىن چىكىنىپ چىقىدىغان ئايال ئەزالارنىڭ ئىلتىماسلىرى كۆپىيىپ كەتكەن. ئېيسا، پات - پات ئالماشتۇرۇپ تۇرىدىغان تۆت خوتۇنىدىن باشقا، بەزى ئاياللارنى قۇل سۈپىتىدە تاللىۋالغان. ئۇ ئاياللىرى ۋە قۇللىرىدىن باشقا بارلىق ئاياللارغا تاماق ئېتىش، كىيىم تىكىش، كىر يۇيۇش ۋە ئۇنىڭ نامىدا كىتاب يېزىپ ئېلان قىلدۇرۇش ئۈچۈن مەلۇمات توپلاشقا ئوخشىغان مۇئەييەن كوللىكتىپ ۋەزىپىلەرنى بەلگۈلەپ بەرگەن.

- ئىسا ئۆز پىرقىسىگە يېڭىدىن قوشۇلغانلارنىڭ يېنىدىكى بارلىق مال - مۈلكىنى تاپشۇرۇشقا قىستىدى ۋە ئىشلەيدىغان، ئۇنۋېرسىتىتلاردا ئوقۇيدىغانلارنىڭ خىزمەت ۋە دەرسلىرىنى تاشلىشىغا مەجبۇرلىدى. شۇنىڭدەك ئۇلارنىڭ ئەڭ تۆۋەن دەرىجىدە بولسىمۇ ماددى ياكى پىكرىي مۇستەقىللىقىنى قولىغا بەرمەسلىك ئۈچۈن، يېقىن - يۇرۇقلىرىنى بويىقۇت قىلىشقا، ئۇلار بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى ئۈزۈشكە چاقىردى. ئىسا، ئۆز دەۋرىدە ئاق تەنلىك ياشلار ئارىسىدا ئومۇملاشقان «ھارى كىرىشان» ئىسىملىك ھىندۇس پىرقىسىنىڭ كوللىكتىپ تىلەمچىلىك قىلىش تۈزۈمىنى قوبۇل قىلىپ، بارلىق ئەر ئەگەشكۈچىلىرىگە تاڭدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار، نيۇيورك مەھەللىلىرىنىڭ كوچا دوقمۇشلىرى، كەنەدىي ئايرۇدورۇمىنىڭ پىيادىلەر يوللىرى، پويىزلاردا پەيدا بولۇپ، قوياش كۆتۈرۈلگەندىن باشلاپ تا پاتىدىغان چاغقىچە تىلەمچىلىك قىلىشتى، تاپقانلىرىنىڭ ھەممىسىنى ئىسانىڭ خالىغىنىچە تەسەررۇپ قىلىشىغا تاپشۇرۇدى. ئىسا تەرىپىدىن بەلگۈلەپ بېرىلگەن تۆۋەن ئۆلچەم 50 دوللارنى توپلىيالمىغانلارنىڭ كېچىدە ئاياللىرى بىلەن بىرگە بولۇشىنى چەكلەندى.

پىكىر ۋە ئېتىقادلار:

◈ ئىسا 1973 - يىلى سودانىنى زىيارەت قىلىپ، مەھدىي ئائىلىسى بىلەن ئۇچراشقان ۋە ئۇ ئائىلە كىشىلىرى بىلەن بىر قانچە پارچە رەسىمگە چۈشۈۋالغان. ئامېرىكىغا قايتىپلا ئىسمىنى ئىسا ئابدۇللاھ ئەلمەھدىيگە ئۆزگەرتىپ، ئۆزىنىڭ مۇھەممەد ئەھمەد ئەلمەھدىينىڭ نەۋرىلىرىنىڭ بىرى ئىكەنلىكىنى دەۋا قىلغان ۋە ئۇنىڭ پاكىتى سۈپىتىدە رەسىملەرنى كۆرسەتكەن. ئۇ يەنە سوداندا ئۆتكۈزگەن تۆت ئاي جەريانىدا شەرىئەت ئىلىملىرى بويىچە دوكتورلۇق دىپلومىغا ئېرىشتىم، دەپ بىلجىرلىغان. سادىق ئەلمەھدىي ۋە ئۇنىڭ باشقا قېرىنداشلىرى نيۇيوركتا ئۇنى

www.munber.org

زيارەت قىلغان، سادىقنىڭ ئۆنىڭ بىلەن قۇچاقلىشىپ كۆرۈشكەن يەرلىرى، ئەگەشكۈچىلىرى بىلەن قول ئېلىشىپ كۆرۈشكەن يەرلىرنى، ھەتتا ئۇنىڭ ئىبادەتخانىسىدا دەۋىتىنى ھىمايە قىلىپ خۇتبە سۆزلەۋاتقان ھالالەتلەرنىڭ ھەممىسنى سۈرەتكە ئېلىۋالغان ۋە يەنە بىر قېتىم ئىسمىنى ئىسا ئەلھادي ئەلمەھدىيگە ئۆزگەرتىپ، ئۆزى ۋە ئانىسىنىڭ ئىسمىنى مەھدىيلىك دەۋاسى قىلغان كىشىنىڭ نەسەپ شەجەرىسىگە قوشۇپ قويغان.

◈ ئىسا يەتمىشىنچى يىللارنىڭ ئاخىرىدا ئۆزىنى ئەسىرنىڭ مۇجەددىدى (يېڭىلىقچىسى) دەپ ئېلان قىلغان ئىبنى ئەلىجاھ مۇھەممەد (ۋارىسۇددىين مۇھەممەد نامى بىلەن تونۇلغان) بىلەن رىقابەتلەشكەن ھالدا ئۆزىنىڭ ئەسىرنىڭ مۇجەددىدى ئىكەنلىكىنى ئېلان قىلغان. 80 - يىللارنىڭ باشلىرىدا ئىلاھلىق دەۋاسى قىلغان. ئۇ ئۆزىنىڭ تەنگە ئىگە ئىلاھ ئىكەنلىكىنى كىتابلىرىدا ئۇچۇق ئوتتۇرىغا قويغان.

◈ ئەگەشكۈچىلىرى ئاق تەنلىكلەرنى ئەمەلىيەتتە ئىنسان ئەمەس، ئۇلارنىڭ روھلىرى يوق، ئۇنىڭ تەنلىرىگە يامان روھلار چاپلىشىۋالغان، دەپ قارايدۇ. ئۇلارنىڭ ئېتىقادى بويىچە ئاق تەنلىكلەر ئادەم سۈرىتىدىكى شەيتانلاردۇر. ئەمما پەيغەمبەرلەرنىڭ ھەممىسى قارا تەنلىكلەردىن چىققان، دەپ ئېتقاد قىلىدۇ.

◈ ئىسا، جىبرىئىل ئەلەيھىسسالام مەريەم رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بىلەن جىنسىي مۇناسىۋەت ئۆتكۈزگەن، نەتىجىدە ئىسا ئەلەيھىسسالامنىڭ توغۇلغان، ئۇنى ئۆز نۆۋىتىدە ئاللاھ تائالا دەرگاھىغا ئېلىپ چىقىپ كەتمىگەن، بەلكى زېمىندا ۋاپات بولغان، دەپ بىلجىرلىغان.

◈ ئىسانىڭ ئەگەشكۈچىلىرى تەۋرات ۋە ئىنجىلنىڭ ئەمەلدىن قالغانلىقىنى ئىنكار قىلىدۇ، ئۆزگىرىپ كەتمىگەنلىكىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ. ئىسامۇ ئەگەشكۈچىلىرىگە ئۇ ئىككى كىتابنىڭ تەلىماتلىرىغا ئەمەل قىلىشنى شەرت قىلىدۇ.

◈ ئىسا يەنە، ئادەم، شىيس، ئىبراھىم ۋە ئىدرىس ئەلەيھىسسالاملارغا نازىل بولغان مۇسھەفلەرنى تاپقانلىقىنى، ھەتتا ئۇنىڭ بىر قىسىم نەسلىرىنى ئىنگلىز تىلىغا تەرجىمە قىلغانلىقى دەۋا قىلىدۇ.

◈ نامازغا نۇرغۇن نەرسىلەرنى ئىلاۋە قىلغان. مەسىلەن نامازخان ئاخىرىقى تەشەھھۇدتا ئولتۇرغاندا (ئىي ئاللاھ، رەسۇلۇللاھنىڭ خەلىپىسى مۇھەممەد ئەھمەدكە سالام يوللا) دېگەنلەرنى ئوقۇيدۇ. كېيىن ئۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا سالام يوللاشنى شېرىك، ئاللاھنى قويۇپ پەيغەمبەرگە ئىبادەت قىلغانلىق، دەپ ئەمەلدىن قالدۇرغان.

◈ ئەگەشكۈچىلىرىنى جۈمە كۈنىنى ھەپتىلىك بايرام كۈنىنىڭ يەنى شەنبە كۈنىنىڭ باشلىنىشى، دەپ ھېسابلايدۇ. شەنبە كۈنى ئۇلار يەھۇدىيلاردىن قوبۇل قىلغان بەزى ۋەزىپىلەرنى ئادا قىلىدۇ.

◈ ئەنسارلار جەننەتنىڭ نېمەتلىرىنى نەپسى (نەپسى ئارقىلىق ھېس قىلىنىدىغان) نېمەت، جەھەننەمنىڭ ئازابلىرىنى نەپسى ئازاب، ھەقىقىي ئەمەس، دەپ ئېتقاد قىلىدۇ.

www.munber.org

◈ ئەنسارلار تۇگە ۋە كىلە گۆشى يېيىشنى هارام دەيدۇ، شەنبە ئىشلەشنى جائىز ئەمەس، دەپ قارايدۇ. ئۇلار يەنە ئاياللارنىڭ كۆتىگە جىنسىي مۇناسىۋەت قىلىشنى هالال سانايدۇ، يەھۇدىيلارنىڭ دىنىي مۇراسىملىرىنى ئادا قىلىش ئۈچۈن هاراق ئىچىشنى مۇباھ، دەپ قارايدۇ.

◈ بۇ پىرقىنىڭ گېزىت ـ ژۇرناللىرى، ئىككى پارچىدىن ئارتۇق كىتابى بولۇپ، ھەممىسى ئىساغا مەنسۇپتۇر. بۇ ماتېرىياللار سۆزلىنىۋاتقان پىرقىنىڭ پىكىرلىرى، ئەقىدىلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، ئۇلارنىڭ ئىچىدە يەنە سوداندىكى مەھدىيلىك دەۋاسى قىلغان كىشىنىڭ ۋەزىپە قىلىپ ئوقۇلىدىغان ۋىردلىرىنىڭ تەرجىمىسى، قۇرئان كەرىمنىڭ بىر قىسىم جايلىرىنىڭ تەرجىمە، تەپسىرلىرىمۇ بار.

تارقىلىشى ۋە تەسىر دائىرىسى:

بۇ پىرقىنىڭ مەركىزى نيۇيوركقا جايلاشقان. ئۇنىڭ ئامېرىكا قوشما شتاتلىرىنىڭ ۋاشىنتون، فىيلادېلفىيا، كانادانىڭ مونترىيال، ئوتتۇرا ئامېرىكىنىڭ تىرىنداد ئارىلىدىكى سان ۋان قاتارلىق شەھەرلىرىدە چوڭ ـ چوڭ مەھەللىلىرى بار. ئۇنىڭ يەنە جورج تاۋن، جەنۇبىي ئامېرىكىنىڭ گىيانا جۇمھۇرىيىتى ۋە كارىيبى دېڭىزىنىڭ سانت ۋىيسانت ئارىلىدا ئوتتۇراهال شۆبىلىرى بار.

يۇقىرىقىلاردىن شۇ نەرسە ئايدىڭلىشىدۇكى: ئەنسارلار ئاتمىشىنچى يىللاردا ئامېرىكا قوشما شتاتلىرىدىكى نېگىرلار ئارىسىدا مەيدانغا كەلگەن باتىنىي، ئىرقچى پىرقىدۇر. ئۇ ئامېرىكىدىن خوشنا دۆلەتلەرگە كېڭەيگەن. ئۇ ئىسلامنى دەۋا قىلىدۇ، سوداندىكى مەھدىييە ھەرىكىتىگە مەنسۇپ ئىكەنلىكىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ. بۇ پىرقىنىڭ ئەگەشكۈچىلىرى ئاق تەنلىكلەرنىڭ روھى يوق، ئۇلار ئىنسان ئەمەس، دەپ ئېتىقاد قىلىدۇ. بۇ پىرقىنىڭ قۇرغۇچىسى ئۆزىنىڭ تەنگە ئىگە ئىلاھ ئىكەنلىكىنى ئېلان قىلغان. مەريەم رەزىيەللاھۇ ئەنھاغا ناھايىتى ئېغىر بوھتانلارنى قىلىپ، جىبرىئىلنىڭ ئۇنىڭ بىلەن جىنسىي ئالاقە قىلغانلىقى، نەتىجىدە ئىسا ئەلەيھىسسالامنى تۇغقانلىقىنى ئېيتقان. بۇ پىرقە تەۋرات ۋە ئىنجىلنىڭ ئەمەلدىن قالغانلىقىنى ئىنكار قىلىدۇ. ئاياللارنىڭ كۆتىگە جىنسىي ئالاقە قىلىشنى ھالال، دەپ قارايدۇ. بۇلاردىن باشقا نۇرغۇن ئىشلار، يۈچۈن ئەقىدىلەرمۇ بار.

ئەتراپلىق مەلۇمات ئۈچۈن پايدىلىنىش مەنبەلىرى:

ـ ئەبۇ ئەمىينە بىلال فىلىيبس: الفرق الباطنية المعاصرة في الولايات المتحدة، نەشىر قىلىنمىغان ـ ئەرەب تىلىدا يېزىلغان ماگىستىرلىك تېزىسى بولۇپ، 1985 ـ يىلى رىيادتىكى پادىشا سەئۇد ئۇنىۋېرسىتېتىغا سۇنۇلغان.

www.munber.org